

Posudek vedoucího/opponenta¹ diplomové práce

Student/ka:	Mgr. Bc. Pavla Dousková
Název práce:	Základy právního vědomí u žáků jako východisko pro výuku výchovy k občanství
Vedoucí:	Ing. Michaela Dvořáková, Ph.D
Oponent²:	Mgr. Zbyněk Zicha, Ph.D

Diplomantka si klade za cíl prozkoumat odpovědnost jako téma vzdělávacího oboru výchova k občanství. Výběr tématu zdůvodňuje jeho významem pro porozumění základům práva a právního státu.

Práce začíná představením tématu odpovědnosti v teorii práva, následuje analýza kurikulárních dokumentů a charakteristika pojetí tématu ve výchově k občanství.

Z hlediska pedagogického se diplomantka hlásí k pedagogickému konstruktivismu, jehož východiskem ve výuce je diagnostika dětských porozumění vyučovanému tématu. Představuje vývoj zjišťování dětských porozumění od postupů zaměřených na obecná stadia kognitivního vývoje přes přístupy oborově specifické, ke zkoumání procesu konceptuální změny.

Na obecné představení přístupů v práci s dětským porozuměním navazuje představením výsledků výzkumů zaměřených na právní vědomí žáků nižší sekundární školy. Protože společenskovední témata nejsou v našem prostředí systematicky zkoumána, vychází zde pouze ze zahraniční literatury. Vzhledem k odlišnostem v chápání práva a dalším specifickým českého prostředí považuji za užitečné, že se autorka rozhodla v realizaci vlastní výzkumné sondy nechat inspirovat konkrétním výzkumem, který upravila pro naše prostředí.

Oceňuji metodologii zpracování výzkumné sondy. Autorka obsahově zdůvodnila témata diagnostického rozhovoru a navrhla logicky provázaný set otázek ke dvěma modelovým situacím. Vzhledem ke kvalitativní metodologii si diplomantka vybrala poměrně rozsáhlý vzorek, do kterého zahrnula dvě věkové kategorie žáků. Díky výběru modelových situací a vhodnému vedení rozhovorů se podařilo shromáždit potřebná data. Ta byla zpracována prostřednictvím kódování, výpovědi k nejvýznamnějším tématům byly vzájemně porovnávány.

Na základě zpracování výzkumné sondy autorka identifikovala dětská pojetí, která by mohla být překážkou pro další vzdělávání, zejména pro porozumění procesům určování pravidel na různých úrovních a pojetí odpovědnosti u dětí a dospělých.

¹ Nehodící se škrtněte.

² Pokud posudek vypracovává vedoucí práce, nevyplňovat.

Z diskuse výsledků sondy autorka vyvozuje doporučení pro školní výuku.

Diplomantka ve své práci prokázala potřebnou pedagogickou i částečně i vědeckou erudici. Navrhuji, aby byla práce v této podobě uznána i jako práce rigorózní.

Závěr: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

Podněty k přemýšlení, **otázky do rozpravy:**

1. V čem vidíte v dětských porozuměních nejvýznamnější potenciální bariéru pro porozumění fungování právního státu?
2. Z hlediska zkoumání konceptuální změny identifikujte otázky, které by k vybranému tématu mohly navodit kognitivní konflikt?

V Praze 5.9. 2021

.....
Michaela Dvořáková